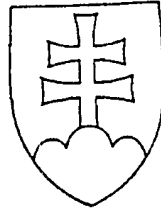

Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanku a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovej, v právnej veci žalobcu: F., D., Bratislava, IČO: X., proti žalovanému: A. spol. s r. o., H. Galanta, IČO: X., zast. JUDr. J. Š., advokátom, Advokátska kancelária, S., X. Bratislava, **o zaplatenie 4 500 000,--Sk s prísl.** na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. apríla 2008 č. k. 21 Cob 30/2008 – 135, (vec Okresného súdu v Galante č. k. 20 Cb 37/2007), takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 29. apríla 2008 č. k. 21 Cob 30/2008 – 135 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Galante z 30. októbra 2007 č.k. 20 Cb 37/2007– 83 **m e n í** tak, že žalobu žalobkyne **z a m i e t a**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania v celkovej sume 1 189 140,--Sk na účet jeho právneho zástupcu vedený v Istrobanke, a. s., v Bratislave, č. účtu X. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Galante svojim rozsudkom z 30. 10. 2007 č. k. 20Cb 37/2007–83 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 4 500 000,--Sk so 14 % úrokom z omeškania ročne od

21. 04. 2005 do zaplataenia, ako aj povinnosť nahradiť trovy konania vo výške 270 000,--Sk všetko do troch dní.

Tento rozsudok prvostupňového súdu napadol odvolaním žalovaný a Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací svojím rozsudkom z 29. apríla 2008 č. k. 21 Cob 30/2008–135 rozsudok prvostupňového súdu potvrdil (§ 219 OSP), žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a pripustil proti tomuto potvrdzujúcemu rozsudku dovolanie (§ 238 ods. 3 OSP).

Svoj potvrdzujúci rozsudok odôvodnil tým, že žalobca ako predávajúci a žalovaný ako kupujúci dňa 20. 04. 1995 uzatvorili kúpnu zmluvu č. 740/1995 predmetom ktorej bol predaj 46 625 kusov akcií t. j. 100 % základného imania spoločnosti O., a. s., Sládkovičovo. Uvedená kúpna zmluva bola uzatvorená na základe rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR, ktorej neoddeliteľnou súčasťou bola príloha Podnikateľský zámer so zameraním na investície. Žalovaný sa v uvedenej zmluve zaviazal, že v rámci podnikateľského zámeru preinvestuje v rozpätí 10 rokov čiastku vo výške 9 000 000,--Sk na pozdvihnutie ekonomiky akciovej spoločnosti a zároveň sa účastníci dohodli pre prípad, ak nebudú uvedené investície v rámci podnikateľského zámeru realizované, že žalovaný ako kupujúci zaplatí žalobcovi ako predávajúcemu sankciu vo výške 50 % nepreinvestovanej sumy. Uvedenú sankcia je právne všeobecne upravená v § 544 a § 545 Občianskeho zákonníka, a ktorá je zabezpečovacím inštitútom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti. Súd mal v konaní preukázané, že žalovaný v zmluve dohodnutú povinnosť preinvestovať sumu 9 000 000,--Sk nesplnil, na základe čoho si žalobca uplatnil úhradu vo výške 50 % nepreinvestovanej čiastky, bezvýsledne vyzýval (č. 1. 31) na predloženie dokladov osvedčujúcich plnenie záväzkov investovania podľa článku vyzýval na predloženie dokladov osvedčujúcich plnenie záväzkov investovania podľa článku VI. 3. zmluvy.

Na spoločnosť O. a. s., bol uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 10. 1997 č. k. 4K 61/97 - 60 vyhlásený konkurz. Súd túto skutočnosť nepovažoval za takú, ktorá by mala vplyv na plnenie privatizačnej zmluvy a povinnosť vykonať investície trvala aj po vyhlásení konkurzu. Žalovaný nepreukázal ani za obdobie pred vyhlásením konkurzu t. j. od 20. 04. 1995 do O. a. s. investície a teda podnikateľský zámer nebol realizovaný a práve táto skutočnosť mala za následok vyhlásenie konkurzu na akciovú spoločnosť. Súd výšku požadovanej zmluvnej pokuty posúdil ako primeranú. Keďže sa žalovaný dostal s plnením svojej povinnosti do omeškania, súd podľa § 365 Obchodného zákonníka ho zaviazal i na povinnosť zaplatiť úroky

z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP.

Odvolací súd neuznal námietku žalovaného, že prvostupňový súd pojednával napriek tomu, že jeho právny zástupca svoju neprítomnosť ospravedlnil účasťou na inom pojednávaní, súd napriek tomu pojednával a tým mu odňal možnosť konať pred súdom. Neuznal ani ostatné namietané dôvody s poukazom na procesné predpisy, menovite na ustanovenie § 205a OSP, podľa ktorého účastník nemôže v odvolacom konaní uplatniť tie dôkazy a skutočnosti, ktoré neboli uplatnené pred súdom, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom s výnimkou tam vymenovaných prípadov. Uvedený prístup je základom, dôkazy a skutočnosti nemôže odvolací súd zobrať do úvahy. Zo spisu vyplýva, že žalovaný bol podľa § 120 ods. 4 OSP už v predvolaní na pojednávanie na skutočnosť spočívajúcu v navrhnutí dôkazov upozornený a pokiaľ mal za to, že sa nebude môcť pojednávania zúčastniť, mal možnosť, v snahe zachovať práva žalovaného, potrebné skutočnosti označiť písomne a doručiť ich v rámci konania prvostupňovému súdu, rovnako takým spôsobom mohol vzniesť námietky voči absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy ako i námietku premlčania. Prítomnosť právneho zástupcu, námietku neplatnosti kúpnej zmluvy ako i námietku premlčania nežiadal, hoci takýto postup vyplýva z § 101 ods. 2 OSP, o ktorom musí mať právny zástupca vedomosť, odvolací súd nepovažoval za dôvod, pre ktorý by mal pripustiť predloženie nových dôkazov a skutočností žalovaným až pred odvolacím súdom, pretože práve prijatím ustanovenia § 205a OSP sa zákonodarca snažil o zavedenie neúplného apelačného systému, ktorým by sa zároveň zvýšila zodpovednosť účastníka za výsledok jeho konania.

Pripustenie dovolania odvolací súd dostatočne neodôvodnil, ale procesne bol tým daný dôvod na preskúmanie rozhodnutia v dovolacom konaní.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalovaný. Okrem opísania, ako rozhodol odvolací súd, odvolateľ namietal, okrem iných jeho tvrdení, ktorými sa mal odvolací súd povinnosť v odvolacom konaní zaoberať a nimi sa nezaoberal tiež namietal, že žalobcom uplatnený nárok nebol v zákonom stanovenej lehote uplatnený, pričom z tohto dôvodu mu nemohol byť súdom prvého stupňa v konaní ani priznaný. Námietku premlčania, ktorú uplatnil až v priebehu odvolacieho konania nepovažoval krajský súd za takú skutočnosť alebo dôkaz, ktorý by pred odvolacím súdom mohol odvolateľ uplatniť a odvolací súd mohol pri prejednaní odvolania naň prihliadnuť. Podľa odvolacieho súdu, táto povinnosť uplatnenia námietky premlčania skutočnosť znamenajúca oslabenie práva, mala byť preto uplatnená pred súdom prvého stupňa. Na zákonné ustanovenie (§ 101 až § 110 OZ) súd prihliadne len na námietku

dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Nemožnosť splnenia tohto záväzku žalobcu vyvodzoval z okolnosti, že Krajský súd v Bratislave vyhlásil dňa 16.10.1997 na majetok obchodnej spoločnosti O. a. s., č. k. 4K 61/97, konkurz. Na základe začatia konkurzného konania žalovaný nemal možnosť investovať do majetku tejto spoločnosti už žiadne prostriedky a to nepochybne práve preto, že jej majetok bol určený na jeho speňaženie, pričom všetky oprávnenia na nakladanie zmluvy nemal možnosť realizovať. Žalovaný na tieto skutočnosti v konaní poukazoval, pričom odvolací súd sa týmito jeho tvrdeniami odmietol zaoberať a v konečnom rozsudku rozhodol bez toho, aby sa s takto uplatnenými právnymi dôvodmi riadne a v celom rozsahu vysporiadal. Až po vyriešení tejto zásadnej právnej otázky, akou je premlčanie nároku žalobcu, sa mohol odvolací súd zaoberať tiež odvolacím dôvodom, či v danom prípade nie sú dané zákonné dôvody na uplatnenie tzv. moderačného práva a v tomto zmysle aj zníženie žalobcom nárokovanej výšky zmluvnej pokuty.

Žalobca sa na dovolanie žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 2 OSP) po zistení, že sú splnené procesné podmienky dovolania, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, prihliadol aj na vady, ktoré v dovolaní uplatnené neboli, pretože mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 236 ods. 1/, § 238 ods. 3/, § 240 ods. 1/, § 241 ods. 1/, § 242 ods. 1/ OSP). Zistil, že dovolanie je podané dôvodne, preto s prihliadnutím na ustanovenie § 243b ods. 1 posledná veta v spojení s § 372p ods. 1/ OSP (v znení novely zákonom č. 384/2008 Z. z.) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol.

Dovolací súd z obsahu spisov zistil, že skutkový stav vo veci bol zistený správne, ale nesprávne produkovaný a nesprávne právne posúdený. Základom pre posúdenie nároku je privatizačná zmluva č. 740/1995 uzavretá 20. 4. 1995 a menená jej dodatkom č.1 z toho istého dňa (č. l. 6 až č. l. 14 spisov). Podľa základného ustanovenia (preambuly) zmluvy, zmluva bola uzatvorená: „na základe rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR č. 526/92/93 podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení zmien a doplnkov, Obchodného zákonníka a podľa výsledku obchodnej verejnej súťaže“.

Tým je len konštatované, že išlo o zmluvu v rámci veľkej privatizácie podľa zákona č. 92/1991 Zb. v znení platnom v čase uzavretia zmluvy. Len podľa tohto zákonného ustanovenia zmluva mohla byť vykladaná, pokiaľ sa dotýka prevodu cenných papierov (akcii) podľa vtedy platného zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch, pomocne výklad doplnený Obchodným

zákonníkom a ak nebol týmito osobitnými zákonmi pokrytý potom všeobecnou právnou normou k týmto zákonom, ktorou je Občiansky zákonník.

Ustanovením privatizačnej zmluvy, na ktorej žalobca svoj nárok zakladá a na základe ktorej ho nižšie súdy priznali je článok VI. Zmluvy pod názvom „Osobitné dojednania“.

Podľa bodu 1. Kupujúci sa zaväzuje v rámci podnikateľského zámeru, ktorý je nedeliteľnou súčasťou tejto zmluvy: preinvestovať v rozpätí 10 rokov čiastku vo výške 9 mil. Sk (slovom deväť miliónov slovenských korún) podľa nasledovného členenia: Lehota realizácie investície 9 000 000,--Sk do roku 2005.

Bod 2. V prípade nedodržania výšky investičných nákladov 9 mil. Sk v rozpätí 10 rokov, je kupujúci povinný zaplatiť predávajúcemu sankciu vo výške 50 % z nepreinvestovanej sumy.

Bod 3. Kupujúci je povinný 1x ročne predložiť predávajúcemu preukázateľne dokumenty osvedčujúce plnenie záväzkov, ku ktorým sa zaviazal.

Bod 4. Kupujúci sa zaväzuje, že v prípade zmeny obchodného mena, alebo právnej formy spoločnosti, ako aj v prípade zlúčenia a splynutia alebo rozdelenia spoločnosti oznámi zmenu predávajúcemu do 10 dní od obdržania výpisu z obchodného registra. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je kupujúci povinný zaplatiť predávajúcemu zmluvnú pokutu vo výške 100 000,--Sk.

V celej privatizačnej zmluve sa nepočíta s tým, že na majetok spoločnosti O., a. s., bude vyhlásený konkurz a ako sa v takom prípade upravia pomery účastníkov. Pri vyhlásení konkurzu nastupujú ustanovenia § 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v platnom znení. Účinky vyhlásenia konkurzu sú uvedené v § 14 cit. zákona a tým aj plnenie z privatizačnej zmluvy sa stalo bezpredmetným. Nie je správne konštatovanie prvostupňového súdu, že aj po vyhlásení konkurzu žalovaný mohol realizovať podnikateľský zámer, keď po vyhlásení konkurzu ho už realizovať nemohol.. Investície 9 000 000,--Sk boli dohodnuté na 10 rokov, ale nebolo určené, v ktorom roku akú sumu má žalovaný investovať. Zmluvná pokuta v Čl. VI/4 bola dohodnutá pri nedodržaní tam uvedených podmienok, ale o taký nárok zo strany žalobcu nešlo, ani nebol žalobcom uplatňovaný.

Nárok žalobcom uplatňovaný v zmysle Čl. VI bodu 1, 2, privatizačnej zmluvy, s prihliadnutím na tú skutočnosť, že na majetok O., a. s. bol vyhlásený konkurz už žalobcom nemohol byť uplatnený úspešne, pretože tým povinnosť dlžníka plniť zanikla (§ 575 OZ).

Investície v rámci podnikateľského zámeru nemožno považovať za sankciu (resp. zmluvnú pokutu), ide o osobitne dohodnutý vedľajší dohovor, ako nárok žalobcu v rámci

zmluvy. Nie je namieste preto zo strany žalovaného úvaha o moderačnom práve, pretože na taký nárok sa moderačné právo nevzťahuje. Neobstojí ani úvaha o čiastočnom plnení (čiastočnom investovaní), pretože čiastočné plnenie v zmluve dohodnuté nebolo a za podmienok dohodnutých v zmluve nie je rozhodujúce, kedy k investíciám dôjde.

Súdy sa nevyrovnali s otázkou premlčania práva. Premlčanie nároku nepripadalo v úvahu pretože keď právo zaniklo v dôsledku nemožnosti plnenia, nemohlo sa premlčať, pretože už nejestvovalo. Inak premlčacia doba by bola uplynula až po štyroch rokoch od uplynutia 10 ročnej lehoty, v ktorej 10 ročnej lehote investície bolo treba previesť.

Nesprávne súd aplikoval ustanovenie § 120 ods. 4 OSP. Toto ustanovenie sa vzťahuje na dôkaznú povinnosť a nie právne otázky, ako je námietka premlčania nároku. Nezáleží na tom, v ktorom štádiu konania pred súdom použije námietku premlčania, v tom štádiu, v ktorom ju vznesie musí naň prihliadnuť. Aj dôkaznú povinnosť nemožno obmedzovať len na citované ustanovenie, pretože súd má dôkaznú povinnosť výnimočne aj mimo návrhu účastníkov konania (§120 ods. 1 OSP).

S poukazom na citované ustanovenia OSP zavedené novelou, zákonom č. 384/2008 Z. z., kedy bol v postupe dovolacieho súdu odstránený kasačný systém a za určitých podmienok nahradený dovolacím súdom ako treťou inštanciou, s apelačnou právomocou (§ 243b ods. 2 OSP), s retroaktívnou procesnou pôsobnosťou (§ 372p ods. 1 OSP) a keďže boli naplnené podmienky pre zmenu rozsudku, dovolací súd bez pojednávania (§ 243a ods. 1 OSP) rozhodol tak, že rozsudok zmenil a žalobu zamietol.

Úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov prvostupňového, odvolacieho aj dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 243b ods. 4 OSP), ktoré pozostávajú: súdny poplatok za odpor proti platobnému rozkazu 270 000,--Sk, poplatok za odvolanie 270 000,--Sk, 540 000,--Sk súdny poplatok za dovolanie.

Okrem toho žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania spojených s právnym zastupovaním advokátom za 5 právnych úkonov a to: prevzatie veci, vypracovanie odporu proti platobnému rozkazu, vypracovanie odvolania proti rozsudku prvostupňového súdu, účasť na odvolacom pojednávaní a vypracovanie dovolania á 21 650,-- Sk. K tomu 5x režijný paušál á 178,--Sk. Spolu 1 189 140,--Sk. Z toho súdne poplatky 1 080 000,--Sk, tarifná odmena advokáta 108 250,--Sk, režijný paušál 890,--Sk. Oproti vyčísleným trovám súd nepriznal úkon za „preskúmanie spisu na OS Galanta“ a k tomu režijný paušál. Tento úkon nemôže advokát účtovať, pretože je obsiahnutý v úkone prevzatie a oboznámenie sa s vecou. Všetky trovy je

žalobca povinný zaplatiť na účet advokáta (§ 149 ods. 1 OSP) s tým, že advokát s účastníkom vyúčtuje trovy s tým, kto ich vynakladal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 28. októbra 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. N.